

YACHANA WASIMAN YAYKUK KARI WARMI WAWAKUNAMAN WILLAY ♦

Rosa María Torres
Ministra de Educación y Culturas

Kuyashka wawakuna:

Yachana wasipika achka llankaykuna, yachaykunami tiyan; chaymantami kay willaypika kikipak yachachik kunaman, mashikunaman imallatatak mañanata charinki riksichikrini, yachachikkunaka watantami, alliwawakunami kanakankichik, yachachikkunata, kikipak ayllullakta mashikunata, shuktakkunatapash napashpami purinakankichik yachana wasipipash alli alli yachashpa, chuya churanakunata churashpami purinakanki. Kunanka mana chayllata ruranachu nishpa, ashtawanka kankunapak kawsaymantami yachanakankichik, nishpami willakrini

*** Wawakunataka pipash mana llakichinallachu kan.**

Kunan pachakunapika wawakunataka sumakta kuyashpami charina, pipash mana rinrinta chutana, makana, chukrichina, llakichina, rimakukpi upallayachina, katunakunaman richun mana kachanallachu kan; yachanawasimanka kushilla, alli mikushka, mana pita manchashpa. Kankunami rukukunata yallik alli kankichik.

*** Wakcha kakkipash pi mana llakichinallachu kan.**

Wakcha kayka mana huchachu kan, ñukanchik mama llaktapika tawka runakunami wakcha kanchik, yachachik kunapash wakchami kankuna. Imamantashi tawka runakuna, kay allpa mamapika wakcha kanchik. Shuk kunalla kullkita, llankaykunata, yachaykunata hapishkamanta, kay llakikunataka wawakunaka mana imata ruraypakchu kannchik ñukanchikka mana pinkayarinchikchu, chay hatun tantanakushpa llakichikkunami pinkayarina kankuna.

*** Mishu kakkpi, runakakpy, yana kakkipash pi mana llakichinallachu kan.**

Ñukanchik mamallaktapika, mishukuna, yanakuna, runakunapashmi ashtawanka kawsanchik manarak Europamanta yurakkuna shamukpika kay allpakunapika runakunallami kawsak kashkanchik. Ñukanchikpash paykkunapash chay shina llatakmi kanchik imamanta mana pinkayarinachu kanchik.

*** Warmi kakkipash pi mana llakichinallachu kan.**

♦ Carta abierta para niños y niñas que van a la escuela (en kichwa). 2003.

Kari, warmi wawakunakashpa, rukukunakashpapash, pakta, paktallatakmi kanchik, chaymantami llankaykunapi, yachakuykunapi, shuktak ruraykunapipash mana warmi kashkamanta washaman sakinachu kanchik, wakinkunaka, warmikunamanka hawalla llankaykunata, ruraykunatami rurana kan ninkunami, chay yuyaykunaka mana allichu. Warmikunapash karikunashillatakmi imatapash ruranata ushankuna.

* Shuk wawa ima llaki unkuyta charikipash mana ashtawan llakichinachu kan.

Chay shinallatak ima unkuyta chariypash mana huchachu kan, unkuyta charikka mana pay chasna munashkamantachu, chaymanta chay wawakunaka alli wawakunashinallatakmi kan; mana rikuk, mana uyak, mana rimak kashpapash, kuyaywan sumakta yachachikpika yachankunallami.

* Shuktak llaktamanta kakkipash mana llakichinachu kan.

Wakinpika shuktak llaktamantamikankinishpa llakichiy kallarinkunallami; shuktak shimipi rimanki shuktak churarinakunata churarinki nishpami llakichinkuna.

Shina kashpaspash shuktakkunashinallatak tukuykunami yachana munayta charinchik.

* Ukta mana yachan nishpa mana llakichinachu kan.

Wawakunaka mana pakta, pakta yachankunallachu, shuk wawakunaka mana ukta yachankunachu, kutin shuktak wawakunaka ukta, uktami yachankuna; mana ukta yachakkunaka llakikunata charishkamantami mana alli yachankuna. Kay wawakunataka mana llakichinachu, ashtawankarin paytami ashtawan kuyashpa yachachina, chaypakmi yachachina wasi, yachachikkunapash tiyankuna.

Kuyashka wawakuna, yachana wasikunaka kushilla, pukllashpa, mikushpa, uchilla llankay kunata rurashpa yachankapakmi kan. Kikin llakiy kakkpika yachana wasikunapimi kushiyarina kanki, chaypakmi kan.

Wawamantami kikipak kashkata mañanakanki, shinami kipa punchapika sumak kawsayta chariy ushanki.